

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

16. september 2015*

Liikmesriigi kohustuste rikkumine — Määrus (EÜ) nr 883/2004 — Artikkel 7 — Vanadushüvitis — Jõulutoetus — Elukohaeeskiri

Kohtuasjas C-361/13,

mille ese on ELTL artikli 258 alusel 26. juunil 2013 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Tokár, D. Martin ja F. Schatz, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Slovaki Vabariik, esindaja: B. Ricziová,

kostja,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits (ettekandja) ja M. Berger,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Komisjon palub oma hagis Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Slovaki Vabariik keeldus andmast õigustatud isikutele, kelle elukoht on muus liikmesriigis kui Slovaki Vabariik, jõulutoetust, mis on ette nähtud seaduses nr 592/2006 jõulutoetuse maksmise kohta teatavatele pensionisaajatele ning millega täiendatakse teatavaid seadusi (kõige hilisemate muudatustega arvestavas redaktsioonis; edaspidi

* Kohtumenetluse keel: slovaki.

„seadus nr 592/2006”), siis on Slovaki Vabariik rikkunud kohustusi, mis talle tulenevad ELTL artiklitest 45 ja 48 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72; parandus ELT L 202, lk 90), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 988/2009 (ELT L 284, lk 43), (edaspidi „määrus nr 883/2004”) artiklist 7.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 2 Määruse nr 883/2004 põhjenduses 16 on kirjas:

„Ühenduse piires pole üldjuhul õigustatud sotsiaalkindlustusalaste õiguste sidumine asjaomase isiku elukohaga; siiski võib erijuhtumitel, eriti asjaomase isikuga seotud majanduslikel ja sotsiaalsetel kaalutlustel hüvitistega seonduvalt elukohta arvesse võtta.”

- 3 Nimetatud määruse põhjendus 37 on sõnastatud järgmiselt:

„Nagu Euroopa Kohus on korduvalt sedastanud, tuleb sotsiaalkindlustushüvitise eksporditavuse põhimõttest lahknevaid sätteid tõlgendada rangelt. See tähendab, et neid saab kohaldada üksnes määratletud tingimustele vastavate hüvitiste suhtes. Seega saab käesoleva määruse III jaotise 9. peatükki kohaldada üksnes käesoleva määruse X lisas loetletud mitteosamakselistele erihüvitistele.”

- 4 Määruse nr 883/2004 artikli 1 punktis w on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

w) *pension* – hõlmab lisaks pensionitele ühekordseid hüvitisi, millega neid võidakse asendada, ja sissemaksete tagasimaksete vormis makseid ning III jaotise sätete alusel ümberhindamise alusel suurendamisi või täiendavaid toetusi”.

- 5 Selle määruse artikkel 3 „Reguleerimisala” näeb ette:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi õigusaktide suhtes, mis reguleerivad järgmisi sotsiaalkindlustusliike:

[...]

d) vanadushüvitised;

[...]

2. Kui XI lisas ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesolevat määrust üld- ja erisotsiaalkindlustuskeemide, osamakseliste või mitte-osamakseliste ning tööandja või laevaomaniku kohustustega seotud skeemide suhtes.

3. Käesolevat määrust kohaldatakse ka artikliga 70 hõlmatud mitteosamakseliste rahaliste erihüvitiste suhtes.

[...]

5. Käesolevat määrust ei kohaldata

a) sotsiaal- ja arstiabi suhtes [...]

[...]”.

6 Määruse nr 883/2004 artiklis 7 „Elukohaeeskirjadest loobumine” on ette nähtud:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, ei rakendata ühe või mitme liikmesriigi õigusaktide või käesoleva määruse alusel makstavatele rahalistele hüvitistele vähendamist, muutmist, peatamist, tühistamist ega konfiskeerimist asjaolu tõttu, et hüvitisesaaja või tema pereliikmete elukohaks on mõni teine liikmesriik kui hüvitiste maksmise eest vastutava asutuse asukohariik.”

Slovakkia õigus

7 Seaduse nr 592/2006 § 1 on ette nähtud:

„(1) Kui käesolevas seaduses ei ole teisiti ette nähtud, maksab sotsiaalkindlustuskassa erinormide alusel vanaduspensioni, ennetähtaegse vanaduspensioni, töövõimetuspensioni, sotsiaalpensioni, lesepensioni ja orvupensioni saajatele, kellel on õigus saada vastavat pensioni asjaomase kalendriaasta detsembris ja kes elavad Slovaki Vabariigi territooriumil, jõulutoetust, mis kujutab endast riiklikku sotsiaalhüvitist; seda tingimusel, et pensionärile asjaomase kalendriaasta detsembris makstav pension ei ole suurem kui 60% Slovaki Vabariigi keskmisest kuupalgast; keskmise kuupalga arvutab jõulutoetuse maksmisele eelneva kalendriaasta kohta välja Statistikaamet.

(2) Siseministeeriumi sotsiaalkindlustuse osakond, Justiitsministeerium, Luureamet, Julgeolekuamet, Transpordi-, posti ja telekommunikatsiooniministeerium ning Sõjaväe sotsiaalkindlustusamet (edaspidi „asutused”) maksavad järgmistele isikutele: erinormide alusel sõjaväelase ja politseiniku pensioni, sõjaväelase ja politseiniku töövõimetuspensioni, sõjaväelase ja politseiniku lesepensioni ning sõjaväelase ja politseiniku orvupensioni saajad, kelle pension kujutas endast 30. aprillini 1998 kohaldamisele kuulunud sotsiaalkindlustuse valdkonna üldnormide alusel esialgu vanaduspensioni, töövõimetuspensioni, osalise töövõimetuse pensioni, teenistusaastate pensioni, lesepensioni või orvupensioni ning kujutab endast alates 1. maist 1998 kehtivate õigusnormide alusel sõjaväelaste ja politseinike kindlustusskeemist makstavat hüvitist; nimetatud pensionide saajad, kelle pension kujutas endast 30. juunini 2002 kohaldamisele kuulunud sotsiaalkindlustuse valdkonna üldnormide alusel esialgu vanaduspensioni, töövõimetuspensioni, osalise töövõimetuse pensioni, teenistusaastate pensioni, lesepensioni või orvupensioni ning muutus hiljem erinormide alusel sõjaväelaste ja politseinike kindlustusskeemist makstavaks hüvitiseks; samuti pärast ümberkvalifitseeritud vanaduspensioni, ümberkvalifitseeritud töövõimetuspensioni, ümberkvalifitseeritud osalise töövõimetuse pensioni või ümberkvalifitseeritud teenistusaastate pensioni saaja surma makstava sõjaväelase ja politseiniku lesepensioni või sõjaväelase ja politseiniku orvupensioni saajad; jõulutoetust, mis kujutab endast riiklikku sotsiaalhüvitist, kui neil isikutel on õigus saada vastavat pensioni asjaomase kalendriaasta detsembris ja nad elavad Slovaki Vabariigi territooriumil; seda lisaks tingimusel, et pensionärile asjaomase kalendriaasta detsembris makstud pension ei ole suurem lõike 1 kohaselt arvatud summast.

[...]

(5) Vanaduspensioni või töövõimetuspensioni saajad, kes saavad samal ajal sotsiaalpensioni, saavad lõikes 1 nimetatud jõulutoetust ainult ühe korra; seda tingimusel, et pensionärile asjaomase kalendriaasta detsembris makstud vanaduspensioni ja sotsiaalpensioni või töövõimetuspensioni ja

sotsiaalpensioni summa ei ole suurem lõike 1 kohaselt arvatud summast. Lõigetes 1–3 nimetatud vanaduspensioni, ennetähtaegse vanaduspensioni, töövõimetuspensioni, sotsiaalpensioni, sõjaväelase ja politseiniku vanaduspensioni ning sõjaväelase ja politseiniku töövõimetuspensioni saajad, kes saavad samal ajal lesepensioni, orvupensioni, sõjaväelase ja politseiniku lesepensioni või sõjaväelase ja politseiniku orvupensioni, saavad jõulutoetust tingimusel, et pensionäriale asjaomase kalendriaasta detsembris makstud pensionide summa ei ole suurem lõike 1 kohaselt arvatud summast. Kui lõigetes 1–3 nimetatud pensioni saaja saab samal ajal pensioni nii sotsiaalkindlustuskassast kui ka asutustelt ja kui asjaomase kalendriaasta detsembris makstud pensionide summa ei ole suurem lõike 1 kohaselt arvatud summast, lisandub jõulutoetus kõige suuremale pensionile.

[...]

(8) Jõulutoetuse summa:

- a) 66,39 eurot, kui pension või pensionide summa on väiksem kehtivates erinormides täiskasvanud isiku jaoks ette nähtud minimaalsest toimetulekutulust või sellega võrdne [...],
 - b) arvutatakse vastavalt lisas toodud arvutustehtele, kui pension või pensionide summa on suurem kehtivates erinormides täiskasvanud isiku jaoks ette nähtud minimaalsest toimetulekutulust.”
- 8 Seaduse nr 592/2006 lisas toodud arvutustehe näeb ette, et kui pension või pensionide summa on suurem täiskasvanud isiku jaoks ette nähtud minimaalsest toimetulekutulust, vähendatakse jõulutoetust progressiivselt.

Kohtueelne menetlus

- 9 Olles saanud kaebused mitmelt Slovakkia pensionärielt ning suhelnud sel teemal Slovaki Vabariigiga, saatis komisjon 28. veebruaril 2012 sellele liikmesriigile märgukirja, milles väitis, et seaduses nr 592/2006 ette nähtud jõulutoetust tuleb käsitada „hüvitisena” määruse nr 883/2004 tähenduses. Seetõttu ei saa selle maksmise tingimuseks seada õigustatud isiku elukohta; nii näeb ette määruse artikkel 7.
- 10 Slovaki Vabariik vastas märgukirjale 17. aprilli 2012. aasta kirjas, milles väitis, et jõulutoetus on riiklik sotsiaalkindlustuse erihüvitis, millel on määruse nr 883/2004 artiklis 70 nimetatud mitteosamakseliste rahaliste erihüvitiste iseloomulikud tunnused, mistõttu selle toetuse maksmist reguleerivad õigusnormid ei ole vastuolus määruse ega ELTL artiklitega 45 ja 48.
- 11 Kuna Slovaki Vabariigi argumendid komisjoni ei veennud, saatis ta 22. novembril 2012 põhjendatud arvamuse, milles palus sel liikmesriigil võtta vajalikud meetmed põhjendatud arvamuse järgimiseks kahe kuu jooksul alates selle kättesaamisest. Komisjon märkis selles arvamuses, et jõulutoetust tuleb käsitada „vanadushüvitisena” määruse nr 883/2004 tähenduses, mitte „mitteosamakselise rahalise erihüvitisena” määruse artikli 70 lõike 2 tähenduses, mistõttu Slovaki Vabariik peaks seda toetust maksma ka õigustatud isikutele, kes ei ela Slovakkia territooriumil.
- 12 Slovaki Vabariik vastas sellele põhjendatud arvamusele 16. jaanuari 2013. aasta kirjas, milles väitis, et jõulutoetus ei kujuta endast sotsiaalabi hüvitist, mis jääb välja määruse nr 883/2004 kohaldamisalast.
- 13 Kuna Slovaki Vabariigi argumendid teda ei veennud, otsustas komisjon esitada käesoleva hagi.

Hagi

Hagi ulatus

Poolte argumendid

- 14 Slovaki Vabariik väidab oma kostja vastuses ja vasturepliigis esiteks, et kuivõrd komisjoni hagi põhistab väide, et jõulutoetus on „vanadushüvitis” määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti d tähenduses, siis ei saa hagi esemeks olla asjaolu, et seda toetust keelduti andmast selliste pensionide saajatele, millega kaetakse muid riske peale vanuse tõttu sissetuleku kaotamise riski, näiteks töövõimetuspensioni, lesepensioni, orvupensioni ja sotsiaalpensioni saajatele, kes ei ela Slovakkias.
- 15 Seetõttu on Slovaki Vabariik seisukohal, et oma hagi heidab komisjon talle ette ainult seda, et ta ei maksa jõulutoetust vanaduspensioni, ennetähtaegse vanaduspensioni ning sõjaväelase ja politseiniku vanaduspensioni saajatele, kes ei ela Slovakkias.
- 16 Komisjon ei ole selles küsimuses seisukohta võtnud.
- 17 Teiseks väidab Slovaki Vabariik, et hagi on vastuvõetamatu osas, milles see käsitleb ELTL artiklite 45 ja 48 rikkumist, sest hagi ei sisalda Euroopa Kohtu kodukorra artikli 120 punktile c vastavat põhjendust nende artiklite väidetava rikkumise kohta.
- 18 Komisjon märgib selle kohta oma repliigis, et ELTL artiklid 45 ja 48 ning määrus nr 883/2004 moodustavad ühtse ning käesolevas kohtuasjas asjaomase õigusliku raamistiku ning et jättes maksmata jõulutoetuse õigustatud isikutele, kes elavad väljaspool tema territooriumi, rikkus Slovaki Vabariik ühteaegu nii määrust nr 883/2004, ELTL artiklis 48 sätestatud hüvitiste eksporditavuse põhimõtet kui ka ELTL artiklis 45 ette nähtud isikute liidu raames vaba liikumise õigust.

Euroopa Kohtu hinnang

- 19 Esiteks on oluline märkida, et hindamaks, millised tagajärjed tulenevad jõulutoetuse saajate ringi arvestades komisjoni väitest, et jõulutoetuse näol on tegemist vanadushüvitisega, tuleb jõulutoetust liigitades arvestada määrust nr 883/2004 ja eeskätt selle artikli 4 lõike 1 punkti d nii, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus.
- 20 Selline hinnang kujutab endast sisulist küsimust ja see tuleb anda hagi põhjendatuse analüüsimise käigus.
- 21 Teiseks tuleb meenutada, et kodukorra artikli 120 punktist c ja selle sättega seonduvast kohtupraktikast tuleneb, et hagi menetluse algatusdokumendis tuleb märkida hagi ese, esitatud väited ja argumendid ning lühiülevaade nendest väidetest ning et märgitu peab olema piisavalt selge ja täpne, võimaldamaks kostjal enda kaitseks valmistuda ning Euroopa Kohtul kontrolli teostada. Sellest tuleneb, et põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud, millel hagi põhineb, peavad seostatult ja arusaadavalt järelduma hagiavalduse tekstist endast ning esitatud nõuded peavad olema esitatud üheti mõistetavalt, et Euroopa Kohus ei saaks otsustamisel tegutseda *ultra petita* või jätta mõne etteheite kohta seisukoht võtmata (vt selle kohta kohtuotsused komisjon vs. Tšehhi Vabariik, C-343/08, EU:C:2010:14, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika, ja komisjon vs. Hispaania, C-360/11, EU:C:2013:17, punkt 26).
- 22 Tuleb aga tuvastada, et ehkki komisjon märgib oma hagiavalduses, et määruse nr 883/2004 artiklit 7, mille rikkumist ta Slovaki Vabariigile ette heidab, tõlgendades tuleb võtta arvesse ELTL artiklit 48, ei sisalda hagiavaldus argumente, mis toetaksid konkreetselt etteheiteid ELTL artiklite 45 ja 48 väidetava rikkumise kohta.

- 23 Sellises olukorras tuleb ETL artiklite 45 ja 48 rikkumist käsitlevad etteheited lugeda vastuvõetamatuks ning komisjoni hagi põhjendatust tuleb analüüsida üksnes määruse nr 883/2004 artikli 7 seisukohast.

Sisulised küsimused

Poolte argumendid

- 24 Komisjon väidab, et jõulutoetus kujutab endast „vanadushüvitist” määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti d tähenduses ning et seda tuleb seega maksta ka õigustatud isikutele, kes ei ela Slovakkias. Nähes ette, et üksnes selles liikmesriigis elavad õigustatud isikud saavad seda toetust, rikkus Slovaki Vabariik tema väitel määruse nr 883/2004 artiklit 7.
- 25 Komisjon väidab, et jõulutoetuse puhul on täidetud kaks tingimust, mis on Euroopa Kohtu praktikas seatud selleks, et mingit konkreetset hüvitist saaks pidada määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse kuuluvaks sotsiaalkindlustushüvitiseks.
- 26 Nii antakse esiteks jõulutoetust seaduses määratletud olukorra alusel õigustatud isikutele nii, et nende isiklike vajadusi kaalutlusõiguse alusel individuaalselt ei hinnata. Nimelt makstakse jõulutoetust kõigile isikutele, kes vastavad siseriiklikes õigusnormides ette nähtud tingimustele; nimelt peab isik saama ühte seaduses nimetatud pensionidest ning asjaomase kalendriaasta detsembris makstavatest pensionidest tulenev sissetulek ei tohi olla suurem kui 60% Slovakkia keskmisest kuupalgast. Need tingimused on komisjoni sõnul üldised ja siduvad ning ei võimalda Slovakkia ametiasutustel anda individuaalseid hinnanguid ega kasutada kaalutlusõigust.
- 27 Teiseks seondub jõulutoetus komisjoni väitel määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikes 1 nimetatud riskikategooriatega. Täpsemalt olevat vanadushüvitised määratletud määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punktis d selle määruse esemelisse kohaldamisalasse kuuluvana. See kohaldamisala langeb tema arvates kokku seaduse nr 592/2006 kohaldamisalaga; see seadus näeb ette jõulutoetuse maksmise vanaduspensioni, ennetähtaegse vanaduspensioni, töövõimetuspensioni, lesepensioni, orvupensioni ja sotsiaalpensioni saajatele.
- 28 Lisaks sellele ei takista jõulutoetuse „vanadushüvitiseks” liigitamist asjaolu, et jõulutoetus kui selline ei võimalda katta õigustatud isiku peamisi vajadusi, sest jõulutoetust antakse „pensionäride sissetuleku suurendamise” vormis määruse nr 883/2004 artikli 1 punkti w tähenduses.
- 29 Jõulutoetuse eesmärk olevat pensionäride sissetuleku suurendamine; see asjaolu kinnitab jõulutoetuse määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punktis d nimetatud vanadushüvitiseks ja eeskätt määruse artikli 7 kohaldamisalasse kuuluvaks hüvitiseks liigitamise õigsust.
- 30 Selles osas ei oma komisjoni seisukohast mingit tähtsust see, et jõulutoetust ei rahastata samal moel nagu pensioni ennast, sest selline nõue oleks vastuolus määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikega 2, nõrgendaks oluliselt määruse kasulikku mõju ja lisaks ei saa seda tuletada kohtuotsusest Noteboom (C-101/04, EU:C:2005:51, punkt 27), sest sõnade „[p]eale selle” kasutamine selles kohtuasjas kõne all olnud hüvitiste rahastamise moest rääkides viitab tema arvates sellele, et see asjaolu ei olnud Euroopa Kohtu arutluskäigu puhul otsustava tähtsusega.
- 31 See, et kohtuotsuse Noteboom (C-101/04, EU:C:2005:51) aluseks olnud kohtuasjas oli tegemist osamakselise hüvitise, mida maksti kõigile pensionäridele, ei vähenda tema arvates kõnealuse otsuse tähtsust käesolevas kohtuasjas. Asjaolu, et jõulutoetust makstakse vaid pensionäride teatavale ringile, omab komisjoni arvates tähtsust ainult siis, kui kuulumine sellesse ringi sõltub kaalutlusõiguse alusel antud individuaalsest hinnangust; nii see aga käesoleval juhul ei ole, sest toetust makstakse kõigile isikutele, kes vastavad seaduses ette nähtud tingimustele.

- 32 Jõulutoetuse kui vanadushüvitise suhtes tuleb seega kohaldada määruse nr 883/2004 artiklit 7. See artikkel, mida tuleb tõlgendada arvestades ELTL artiklit 48, paneb liikmesriikidele kohustuse tagada, et selle määruse kohaldamisalasse kuuluvatele hüvitistele ei rakendata „vähendamist, muutmist, peatamist, tühistamist ega konfiskeerimist asjaolu tõttu, et hüvitisesaaja või tema pereliikmete elukohaks on mõni teine liikmesriik kui hüvitiste maksmise eest vastutava asutuse asukohariik”. Komisjoni väitel tuleneb sellest artiklist, et erandid sellest nõudest peavad olema ette nähtud määruses endas. Slovaki Vabariik ei saa seega keelduda maksmast jõulutoetust isikutele, kes elavad väljaspool Slovakkia territooriumi, sest määrus nr 883/2004 ega ükski teine liidu õiguse säte ei anna talle sellist võimalust.
- 33 Lõpetuseks väidab komisjon, et jõulutoetus ei kujuta endast „mitteosamakselist rahalist erihüvitist” määruse nr 883/2004 artikli 70 lõike 2 tähenduses, sest tegemist on „hüvitisega” selle määruse artikli 3 lõike 1 tähenduses.
- 34 Slovaki Vabariik väidab sarnaselt komisjonile, et jõulutoetus ei ole „mitteosamakseline rahaline erihüvitis” määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 3 ja artikli 70 tähenduses.
- 35 Erinevalt komisjonist väidab see liikmesriik siiski, et jõulutoetus ei kuulu määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse, sest see vastab tingimustele, mis peavad olema täidetud „sotsiaalabi hüvitiseks” liigitamiseks; viimati nimetatud on jäetud määruse nr 883/2004 kohaldamisalast sõnaselgelt välja.
- 36 Nimelt ei olevat jõulutoetuse eesmärk lihtsalt kindlustatute sissetuleku suurendamine, vaid hoopis madala sissetulekuga kindlustatute raske sotsiaalse olukorra leevendamine, koheldes kindlustatuid erinevalt vastavalt sissetuleku suurusele. See toetus kui riigi eelarvest tulenevatest vahenditest rahastatud ühekordne sotsiaalkindlustuse erihüvitis kujutab endast kogu ühiskonna solidaarset žesti madala sissetulekuga kindlustatute grupi heaks, et tagada neile minimaalne sissetulek perioodil, mil nad võivad isiklikult tajuda oma madala sissetuleku majanduslikku ja sotsiaalset taaka.
- 37 Jõulutoetuse andmisel ja arvutamisel võetakse Slovaki Vabariigi sõnul arvesse õigustatud isiku isiklikku olukorda, sest toetust antakse ainult neile kindlustatutele, kellele kokku makstav summa ei ole suurem kui 60% Slovakkia keskmisest kuupalgast; lisaks sellele on toetus seda väiksem, mida enam on neile makstavate hüvitiste summa suurem selles liikmesriigis täiskasvanud isiku jaoks ette nähtud minimaalsest toimetulekutulust.
- 38 Võttes arvesse asjaolu, et seda toetust makstakse ühekordselt ning selle summa on väike, tingiks iga õigustatud isiku individuaalse olukorra detailsem arvessevõtmine – sealhulgas tema vara ja muu tulu täpne kindlaksmääramine – ebaproportsionaalse halduskoormuse sotsiaalkindlustuskassale, kes jõulutoetust maksab.
- 39 Jõulutoetuse andmine ja summa ei sõltu tema väitel õigustatud isikute töötatud ajast, kindlustusskeemis kindlustatud olemisest ega osamaksetest. Küll aga toetab jõulutoetuse liigitamist sotsiaalabi hüvitiseks selle mitteosamakseline rahastamisviis (koostoimes toetuse eesmärgi ja andmise tingimustega), ehkki rahastamisviis ei ole iseenesest määrav selle kindlakstegemisel, kas tegemist on sotsiaalkindlustushüvitisega või mitte.
- 40 Lõpetuseks ei olevat jõulutoetuse puhul täidetud ükski kahest tingimusest, mis on vajalikud määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse kuuluvaks „sotsiaalkindlustushüvitiseks” liigitamiseks, sest õigustatud isikutel ei ole mingit juriidilist õigust sellele toetusele ja see toetus ei seonu määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikes 1 nimetatud riskikategooriatega.
- 41 Viimase väitega seoses märgib Slovaki Vabariik, et jõulutoetus ei ole „vanadushüvitis” määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti d tähenduses ega „pension” kui selline määruse artikli 1 punkti w tähenduses. Nimelt, kas või jõulutoetuse väikest summat ja ühekordsust arvesse võttes ei ole selle eesmärk tagada piisavad vahendid selliste isikute toimetuleku tagamiseks, kes on pärast pensioniikka jõudmist töötamise lõpetanud.

- 42 Jõulutoetus ei vasta Slovaki Vabariigi arvates ka ühelegi teisele määruse nr 883/2004 artikli 1 punktis w nimetatud konkreetsele hüvitisele, mis tuleb liigitada „pensioniks”; eeskätt ei ole tegemist täiendava toetusega, sest jõulutoetuse rahastamise viis on mitteosamakseline; seda rahastab vahetult liikmesriik täiesti sõltumatult teistelt sotsiaalkindlustuskassa poolt makstavatelt hüvitistelt kogutud sotsiaalkindlustusskeemi osamaksetest.
- 43 Igal juhul ei olevat kõnealuse hüvitise eksporditavuse välistamine omavoliline otsus, vaid see tulenevat Slovakkias valitseva erilise olukorraga seonduvatest asjaoludest. Need asjaolud kajastuvad jõulutoetuse andmise tingimustes ning selle arvutamises, mis toimub Slovakkia keskmise palga ja minimaalse toimetulekutuluga seonduvate parameetrite alusel. Sellise hüvitise eksporditavus oleks täielikult vastuolus asjaoluga, et toetuse maksmine on seotud siseriikliku sotsiaalse olukorraga.

Euroopa Kohtu hinnang

- 44 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi korral komisjoni kohustus tõendada, et väidetav rikkumine on aset leidnud. Just tema peab esitama Euroopa Kohtule etteheidetava rikkumise tuvastamiseks vajalikud tõendid, ilma et ta saaks seejuures toetuda mis tahes oletustele (vt eelkõige kohtuotsused komisjon vs. Madalmaad, 96/81, EU:C:1982:192, punkt 6; komisjon vs. Hispaania, C-404/00, EU:C:2003:373, punkt 26; komisjon vs. Itaalia, C-135/05, EU:C:2007:250, punkt 26, ja komisjon vs. Kreeka, C-305/06, EU:C:2008:486, punkt 41).
- 45 Käesolevas kohtuasjas tuleb hagi põhjendatuse väljaselgitamiseks kindlaks teha, kas jõulutoetus kujutab endast „sotsiaalkindlustushüvitist” määruse nr 883/2004 tähenduses, mille suhtes on kohaldatav määruse artiklis 7 ette nähtud elukohaeeskirjadest loobumine.
- 46 Tuleb meenutada, et määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse kuuluvaid ja sellest välja jäävaid hüvitisi ei eristata mitte selle alusel, kas hüvitise puhul on siseriikliku õiguse kohaselt tegemist „sotsiaalkindlustushüvitisega” või mitte, vaid peamiselt iga üksiku hüvitise iseloomulike tunnuste alusel, eelkõige lähtudes hüvitise eesmärgist ja andmise tingimustest (kohtuotsus Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, punkt 19).
- 47 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab hüvitist käsitada sotsiaalkindlustushüvitisena siis, kui seda antakse seaduses määratletud olukorra alusel õigustatud isikutele nii, et nende isiklike vajadusi kaalutusõiguse alusel individuaalselt ei hinnata, ja kui hüvitis seondub mõnega määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikes 1 sõnaselgelt nimetatud riskidest (vt eelkõige kohtuotsus da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Jõulutoetuse andmist reguleerivatest sätetest nähtub esiteks, et seda antakse seaduse nr 592/2006 § 1 lõigetes 1 ja 2 nimetatud pensionide saajatele, kellel on õigus saada vastavat pensioni asjaomase kalendriaasta detsembris, kes elavad Slovakkias ja kelle õigusnormides ette nähtud pensionidest tulenev sissetulek on väiksem kui 60% Slovakkia keskmisest kuupalgast viiteperioodil või sellega võrdne.
- 49 Järgmiseks kehtestatakse seaduse nr 592/2006 § 1 lõikes 5 eeskirjad, mille alusel saavad jõulutoetust isikud, kes saavad mitut § 1 lõigetes 1–3 nimetatud pensioni.
- 50 Lõpetuseks on seaduse nr 592/2006 § 1 lõikes 8 ja lisas ette nähtud toetuse arvutamise eeskirjad.
- 51 Seoses esimese tingimusega, et hüvitist tuleb anda isiklike vajadusi kaalutusõiguse alusel individuaalselt hindamata, järeldeb eelnevalt märgitust, et jõulutoetust antakse tingimustel, mis on ammendavalt loetletud seaduse nr 592/2006 § 1, ilma et pädevatel asutustel oleks toetuse andmisel mis tahes kaalutusõigust.

- 52 Jõulutoetust antakse ja see arvutatakse õigustatud isiku pensionidest tulenevat sissetulekut arvesse võttes. Tegemist on objektiivse ja seaduses määratletud kriteeriumiga, mis annab õiguse seda toetust saada, ilma et pädeval asutusel oleks võimalik võtta arvesse muid isiklike asjaolusid. Jõulutoetuse andmine ei sõltu seega taotleja isiklike vajaduste individuaalsest hindamisest, mis on iseloomulik sotsiaalabile (vt selle kohta kohtuotsused Hughes, C-78/91, EU:C:1992:331, punkt 17; Acciardi, C-66/92, EU:C:1993:341, punkt 15, ja De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, punkt 23).
- 53 Seoses teise tingimusega on oluline meenutada, et komisjoni arvates tuleb jõulutoetus liigitada „vanadushüvitiseks” määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti d tähenduses ning et seda antakse „pensionäride sissetuleku suurendamise” vormis sama määruse artikli 1 punkti w tähenduses.
- 54 Käesoleva kohtuotsuse punktis 45 viidatud kohtupraktika kohaselt tuleb seega selleks, et teha kindlaks, kas jõulutoetust saab liigitada „vanadushüvitiseks” määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti d tähenduses, analüüsida selle toetuse iseloomulikke tunnuseid, eeskätt selle eesmärki ja andmise tingimusi.
- 55 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punktis d nimetatud vanadushüvitisi iseloomustab peamiselt asjaolu, et nende eesmärk on tagada elatusvahendid isikutele, kes teatavasse ikka jõudes lõpetavad töötamise ning ei ole enam kohustatud end arvele võtma tööhõiveametis (vt kohtuotsus Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, punkt 14).
- 56 Lisaks sellele on Euroopa Kohus sedastanud, et täiendava toetuse vormis makstavaks „vanadushüvitiseks” määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti d tähenduses võib liigitada eeskätt toetuse, mida makstakse ainuüksi teatava vanadus- ja toitjakaotuspensioniga saajale, mida rahastatakse samadest vahenditest, millest rahastatakse vastavat vanadus- ja toitjakaotuspensioniga, ja mis kaasneb vanaduspensioniga, võimaldades õigustatud isikul ära elada, tagades neile täiendava tulu, mis võib võimaldada neil puhkama minna (kohtuotsus Noteboom, C-101/04, EU:C:2005:51, punktid 25–29).
- 57 Käesolevas kohtuasjas tuleb tuvastada, et jõulutoetust ei maksta ainuüksi vanaduspensioniga, ennetähtaegse vanaduspensioniga ja sõjaväelase ja politseiniku vanaduspensioniga saajatele, vaid õigustatud isikute ringi kuuluvad ka muud liiki pensionide saajad, eeskätt töövõimetuspensioniga, sotsiaal pensioniga, lese pensioniga ja orvupensioniga saajad.
- 58 Komisjon ei ole aga seletanud, miks ta niivõrd ulatusliku isikulise kohaldamisala juures on seisukohal, et jõulutoetus tuleb liigitada „vanadushüvitiseks” määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti d tähenduses.
- 59 Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub, et jõulutoetuse eesmärk on anda täiendav tulu õigusnormides ette nähtud eri pensionide saajatele, kelle sissetulek ei ole suurem seaduses ette nähtud piirmäärast.
- 60 Niivõrd, kuivõrd jõulutoetust makstakse vanaduspensionide või vanaduspensioniga samastatud pensionide saajatele, on selle toetuse tagajärg see, et täiendatakse teatavasse ikka jõudnud isikute elatusvahendeid. Sellegipoolest ei saa asuda seisukohale, et jõulutoetuse eesmärk sõltub ainuüksi selle pensioni liigist, mida sellega täiendatakse.
- 61 Nimelt, nagu märgib Slovaki Vabariik, on esiteks jõulutoetuse vormis makstava täiendava tulu eesmärk madala sissetulekuga kindlustatute raske sotsiaalse olukorra leevendamine perioodil, mil nad võivad isiklikult tajuda oma madala sissetuleku majanduslikku ja sotsiaalset taaka. Teiseks nähtub jõulutoetuse konkreetne eesmärk ka seaduse nr 592/2006 § 1 lõikes 5 sätestatud eeskirjadest, mis reguleerivad selle toetuse maksmist juhul, kui õigustatud isik saab korraga mitut pensioni. Sellest sättest nähtub sisuliselt, et mitme õigusnormides ette nähtud pensioni saajad saavad jõulutoetust ainult ühe korra ja tingimusel, et pensionide summa ei ole suurem kehtestatud piirmäärast.

- 62 Seetõttu tuleb asuda seisukohale, et komisjon ei ole tõendanud, et jõulutoetuse iseloomulikud tunnused võimaldavad selle liigitada „vanadushüvitiseks” määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti d tähenduses.
- 63 Seega tuleb komisjoni hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 64 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Slovaki Vabariik on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista komisjonilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta kohtukulud Euroopa Komisjoni kanda.**

Allkirjad